

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1865

Vragen van het lid **Kooiman** (SP) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de weeffout in de Jeugdwet* (ingezonden 28 maart 2017).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 15 mei 2017). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1644.

Vraag 1 en 2

Hoe oordeelt u over de berichtgeving dat gemeenten opdraaien voor de behandelkosten van kinderen die in een jeugdzorginstelling verblijven, maar uit andere delen van het land komen?¹

Waarom betaalt de gemeente waar de kinderen vandaan komen niet de rekening voor de behandelkosten, maar wordt dit in rekening gebracht bij de gemeente die deze zorg aanbiedt, maar hierdoor niet het passende budget krijgen?

Antwoord 1 en 2

In de Jeugdwet geldt dat de gemeente (financieel) verantwoordelijk is voor de jeugdhulp waar de woonplaats van de ouder met gezag ligt. Dit is het woonplaatsbeginsel. Bij voogdij is de woonplaats van het kind leidend zodat gemeenten met jeugdinstellingen financieel verantwoordelijk zijn als er sprake is van voogdij.

Het grootste deel van de financiële middelen voor de Jeugdhulp wordt sinds 2016 op basis van een objectief verdeelmodel verdeeld. De middelen voor kinderen met een voogdijmaatregel en meerderjarigen (18+) die op grond van de Jeugdwet nog jeugdhulp ontvangen wordt historisch verdeeld via een ander budget. Vanwege het woonplaatsbeginsel dat voor deze groepen afwijkt van de basisregel (woonplaats van ouder(s) met gezag) kunnen de kosten daarvoor namelijk ongelijkmatig verdeeld zijn over gemeenten.

Vraag 3 en 4

Wat vindt u ervan dat gemeenten nu geld weghalen bij andere belangrijke (zorg)voorzieningen om de tekorten in het jeugdzorgbudget op te lossen? Kunt u uw antwoord toelichten?

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/27/weeffout-in-de-wet-wordt-een-strop-voor-gemeenten-7209701-a1551978>

Is u bekend of gemeenten kinderen expres doorverwijzen naar jeugdzorginstellingen in andere steden, omdat dat financieel beter uitkomt? Zo ja, wat vindt u hiervan? Zo nee, bent u bereid dit uit te zoeken en de Kamer hierover te informeren?

Antwoord 3 en 4

Gemeenten ontvangen een totaal budget voor jeugdhulp, waaronder financiële middelen voor voogdijkinderen en meerderjarigen (18+). Bij de verdeling van het budget voor voogdij en 18+ bleek bij een aantal gemeenten sprake te zijn van een verschil tussen het toegekende budget en de daadwerkelijke kosten die de gemeenten hebben gemaakt. Voor 2017, 2018 en 2019 is er daarom een compensatieregeling getroffen. Voor de structurele situatie wordt onderzocht hoe het woonplaatsbeginsel aan te passen voor kinderen met verblijf. Er zijn signalen dat het huidige systeem perverse prikkels kent voor gemeenten. Een aanpassing van het woonplaatsbeginsel zou er toe moeten leiden dat hier verbetering in optreedt.

Vraag 5

Waarom moet u onderzoeken of de wet hierop aan te passen is? Waarom stelt u niet per direct een wetswijziging voor? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Voor jeugdhulp zonder verblijf zal het woonplaatsbeginsel worden aangepast en daarvoor zet ik een wetswijziging in.

Het voorstel voor vereenvoudiging van het woonplaatsbeginsel voor jeugdhulp met verblijf wordt momenteel getoetst op praktische haalbaarheid en uitvoering. Hiertoe zijn werksessies met gemeenten en zorgaanbieders belegd en vindt consultatie van brancheorganisaties en de betrokken ministeries plaats. De toets op uitvoerbaarheid vindt plaats aan de hand van de problematiek en thematiek die vanaf 2015 ervaren wordt in het veld en goed gedocumenteerd is. Daarbij zijn partijen zich er steeds van bewust dat de nieuwe definitie tot een sterke verbetering zal moeten leiden, maar dat daarnaast altijd uitzonderingssituaties zullen blijven bestaan.

Bij een positief oordeel zal voor het deel jeugdhulp met verblijf ook een wetswijziging worden ingezet.

Vraag 6 en 7

Kunt u reageren op de uitspraak van gemeenten die aangeven dat de compensatieregeling bureaucratisch is en zij lang niet al het geld terugkrijgen dat is uitgegeven?

Wat is uw reactie op de uitspraak van wethouder Varkevisser: «Ruim 40 procent van ons jeugdzorggeld ging in 2015 naar de zware jeugdzorg. Dat is ontzettend veel. We kunnen daardoor minder besteden aan, zeg, maatregelen om te voorkomen dat kinderen zware hulp nodig hebben»? Bent u bereid de compensatieregeling aan te passen, om te zorgen dat gemeenten die nu in financieel zwaar weer verkeren, volledig en tijdig worden gecompenseerd in plaats van gedeeltelijk en achteraf, zodat dit soort situaties voorkomen worden?

Antwoord 6 en 7

De compensatieregeling is in nauw overleg met de VNG opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Bij de regeling is zo veel mogelijk rekening gehouden met de diversiteit van gemeenten, waarbij draagkracht een belangrijk element is. Ik zie geen aanleiding om de compensatieregeling aan te passen.

Gemeenten die in aanmerking denken te komen voor de regeling dienen dit goed te onderbouwen. Dit heeft twee redenen. Allereerst is in het verleden regelmatig gebleken dat gemeenten tekorten toeschreven aan voogdijkinderen, maar uit nader onderzoek bleek dat dit slechts ten dele terecht was. Daarnaast is het uitdrukkelijke verzoek van de VNG en gemeenten dat de regeling transparant uitgevoerd moet worden. De compensatie wordt namelijk vergoed vanuit het macrobudget jeugdhulp (geld van gemeenten). De compensatie vindt inderdaad achteraf plaats.

Een gemeente die in aanmerking komt voor compensatie krijgt dit tekort gecompenseerd. Gemeenten die niet boven de drempelwaarden voor compensatie uitkomen, krijgen hun eventuele tekort niet vergoed, want

dergelijke tekorten vallen onder de «gebruikelijke» fluctuaties. Hierbij geldt ook dat gemeenten die meer budget ontvangen dan zij hebben uitgegeven dit niet hoeven terug te betalen.

Vraag 8

Wat is uw reactie op de uitspraak van wethouder Meijer: «Als ik flink geld inleg om de residentiële zorg hier te innoveren en dus aantrekkelijker te maken, schiet ik mezelf in de voet. Want dan sturen jeugdzorginstellingen uit het westen nóg meer kinderen onze kant op, en belanden er nog meer rekeningen op mijn bureau»? Hoe gaat u deze problemen voorkomen?

Antwoord 8

Zie het antwoord op vraag 3, 4 en 5.